

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2688

[Total No. of Pages : 2

[6324]-1

F.Y.B.Com. (SODL)

111 : COMPULSORY ENGLISH

(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any 10 out of 12 from the following:

[10]

- a) Who is the criminal in 'After Twenty Years'?
- b) What obstacles stay the wind in the poem 'A Prayer for My Daughter'?
- c) Who won Nobel Peace Prize in Economics in 2006?
- d) What is the real name of Saki?
- e) Who is the Captain in the poem 'O Captain! My Captain!'?
- f) Who has written the poem 'Up Hill'?
- g) What was the name of the beggar?
- h) Whose photographs does Sudha Murthy have on her office wall?
- i) Why was the student so sad in the short story 'The Nightingale and The Rose'?
- j) Who is Indra Nooyi?
- k) What is black money?
- l) What is the central idea of the poem "Stay Calm"?

P.T.O.

Q2) Attempt any 5 out of 7 from the following: **[25]**

- a) Discuss the idea of Micro credit as evident in ‘Muhammad Yunus: An Economics for Peace’.
- b) What are the steps in making a presentation?
- c) Explain the central theme of the short story ‘The Nightingale and the Rose’.
- d) Draw a character sketch of ‘Olga’ from the short story, ‘The Beggar’
- e) Explain the journey that traveller is making in the poem Up-Hill?
- f) What are the suggestions given by Grenville Kleiser in the poem “Stay Calm”?
- g) According to C. Ram Manohar Reddy, what is ‘black money’ and how is it produced?

Q3) Attempt any five out of seven from the following: **[25]**

- a) What comic elements does Saki use to create humour in the story ‘Fur’?
- b) Describe the twist at the end of the story ‘After Twenty Years’.
- c) Explain the central theme of the poem ‘O Captain! Captain!’
- d) What does the speaker want his daughter to learn in the poem ‘A Prayer for My Daughter’?
- e) Discuss the company’s family support system that helped India Nooyi to maintain a balance between her personal and professional life.
- f) Describe Sudha Murthy’s First experience of gender discrimination.
- g) Explain Blogging as an effective social networking tool.

Q4) Attempt any 01 out of 02 from the following. **[10]**

- a) What are the important qualities that Employer, are looking for in a group discussion?
- b) Write an application letter for the post of ‘Assistant Manager’ to The Personnel Manager, Hotel Malabar Palace, Shastri Nagar, Jammu, consider yourself as Amar Sharma from Himachal Pradesh, while writing a letter.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2689

[Total No. of Pages : 4

[6324]-2

F.Y.B.Com. (SODL)

112 : FINANCIAL ACCOUNTING

(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Use of a simple calculator is allowed.*

Q1) Multiple Choice Questions. (Any TEN)

[10]

- a) In Accounting, business and owner are treated as different from each other as per _____
 - i) Historical Cost Concept
 - ii) Money Measurement Concept
 - iii) Going Concern Concept
 - iv) Separate Business Entity Concept
- b) GAAP stands for _____
 - i) Government Accepted Accounting Principles
 - ii) Generally Accepted Accounting Principles
 - iii) Globally Accepted Accounting Principles
 - iv) Generally Accepted Auditing Principles
- c) IFRS stands for _____
 - i) International Financial Reporting Standards.
 - ii) Indian Financial Reporting Standards.
 - iii) International Financial Revising Standards.
 - iv) International Financial Revaluation Standards.
- d) _____ is the process of identifying and measuring data about human resources and communicating this information to interested parties.
 - i) Green Accounting
 - ii) Human Resource Accounting
 - iii) Responsibility Accounting
 - iv) Forensic Accounting

P.T.O.

- e) Which of the following is a Preferential Creditor?
- i) Unsecured Creditor
 - ii) Secured Creditor
 - iii) Bank Overdraft
 - iv) Income Tax
- f) _____ shows the financial position of a business on a particular date.
- i) Trial Balance
 - ii) Profit and Loss Account
 - iii) Balance Sheet
 - iv) Trading Account
- g) _____ is a Tangible Asset.
- i) Copyright
 - ii) Goodwill
 - iii) Patent
 - iv) Land
- h) ERP stands for _____
- i) Enterprise Resource Planning
 - ii) Entrepreneurship Resource Planning
 - iii) Enterprise Reporting Programme
 - iv) Economical Resource Planning
- i) Receipt and Payment Account is a _____
- i) Statement
 - ii) Personal Account
 - iii) Nominal Account
 - iv) Real Account
- j) _____ refers to systematically writing off the cost of intangible assets.
- i) Appreciation
 - ii) Reduction
 - iii) Amortization
 - iv) Depreciation
- k) _____ system is a scientific method of accounting.
- i) Accrual Accounting
 - ii) Double Entry System
 - iii) Single Entry System
 - iv) Cash Accounting
- l) Income and Expenditure Account is a _____
- i) Nominal Account
 - ii) Personal Account
 - iii) Real Account
 - iv) Statement

Q2) Answer the following. (Attempt Any FIVE)

[5×5=25]

- a) State the objectives of Accounting Standards.
- b) Explain significance of Environmental Accounting.
- c) What do you mean by Order of Payment under Piecemeal Distribution?
- d) Differentiate between Balance Sheet and Statement of Affairs.
- e) Differentiate between Single Entry System and Double Entry System.
- f) Explain the structure of GST.

- g) Find out Credit Purchases for the year 2023.

Creditors on 1.4.2022	Rs. 7,600
Cash paid to creditors	Rs. 20,000
Discount allowed by creditors	Rs. 500
Purchase Return	Rs. 2,400
Bills Payable accepted	Rs. 4,600
Creditors on 31.3.2023	Rs. 9,500

Q3) Answer the following. (Attempt Any Five)

[25]

- Write a note on Spread Sheet.
- Draw a format of Income and Expenditure Account.
- Explain Finance Lease.
- What is the scope of AS 26?
- Enlist the main sources of finance of an educational institution.
- Prepare Analytical table (Working Table) from the following information.
The Coal produced by Mining Development Corporation Ltd. is as under.

Year	Production in tones
2013	1,000
2014	2,000
2015	10,000
2016	15,000

Royalties will be Rs. 2 per tonne.

Minimum Rent will be Rs. 10,000 for the first year with an annual increase of Rs. 1,000.

Shortworkings if any are recoverable within first three years only.

- g) Calculate Goodwill by using $2\frac{1}{2}$ years purchase of Average Profit Method.

Year	Profit (Rs.)
2019	25,000
2020	35,000
2021	30,000
2022	50,000
2023	60,000

Q4) Answer the following. (Attempt Any ONE)

[10]

- a) A, B and C were in partnership sharing profit and losses in the ratio of 3:2:1. They dissolved the firm on 31-12-2023. On which date their balance sheet appeared as follows:

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Creditors	40,000	Cash	10,000
Loan from A	10,000	Debtors	80,000
General Reserve	12,000	Stock	27,000
Capital:			
A	20,000		
B	25,000		
C	10,000		
	<u>1,17,000</u>		<u>1,17,000</u>

Prepare a statement showing Surplus Capital.

- b) Define the term 'assets'. State how they can be classified.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2690

[Total No. of Pages : 4

[6324]-3

First Year B.Com. (SODL)

113 : BUSINESS ECONOMICS (MICRO)

(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Attempt any five.

[5]

- i) Micro economics itself is called as _____
 - a) Macro economics
 - b) Comparative economics
 - c) Economics of Labour
 - d) Economics of Agriculture
- ii) The ability of a goods to satisfy a person's need is _____
 - a) Price
 - b) Consumption
 - c) Utility
 - d) None of these
- iii) Price elasticity of demand = _____ / Percent change in price.
 - a) Percentage change in demand
 - b) Percentage changes in supply
 - c) Percentage change in income
 - d) Percent change in the price of a substitute good
- iv) Economies which are received outside the sector of industries are called _____ savings.
 - a) Internal
 - b) Managerial
 - c) External
 - d) Financial
- v) The law of variable was proposed by Sir Edward West in the _____ century.
 - a) 17
 - b) 18
 - c) 19
 - d) 20
- vi) In Laws of Proportion _____ is the second stage.
 - a) Fixed returns
 - b) Increasing returns
 - c) Diminishing returns
 - d) None of these

P.T.O.

- vii) $\text{Average variable cost} = \frac{\text{Total variable cost}}{\text{Number of goods produced}}$
- Number of goods produced
 - Number of goods sold
 - Number of goods purchased
 - Number of goods consumed

B) Attempt any five. [5]

- State any two types of wages.
- What is Oligopoly?
- Give the two characteristics of Monopolistic competition.
- Define the Marginal Cost.
- Define the average revenue.
- State the meaning of production function.
- State the meaning of collective bargaining.

Q2) Attempt any five. [25]

- Explain the importance of business economics?
- State the law of diminishing utility theory.
- State the determinants of demand.
- State the law of variable proportion.
- Explain the relationship between total revenue, average revenue and marginal revenue.
- Explain market classification.
- State the characteristics of monopoly.

Q3) Attempt any five. [25]

- Explain Ricardo's theory of value.
- State the dynamics theory of profit.
- Explain the concept of value differentiation.
- Explain the characteristics of equilibrium curve.
- Explain the law of supply with a diagram.
- State the innovation theory of profit.
- State the characteristics of the complete competition.

Q4) Attempt any one. [10]

- Explain the difference between microeconomics and macroeconomics.
- Explain the type of expenditure in detail.

Total No. of Questions : 4]

PC2690

[6324]-3

First Year B.Com. (SODL)

113 : BUSINESS ECONOMICS (MICRO)

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

[5]

- i) सूक्ष्म अर्थशास्त्रालाच म्हणतात.
अ) स्थूल अर्थशास्त्र ब) अंशुलक्षी अर्थशास्त्र
क) श्रमाचे अर्थशास्त्र ड) शेतीचे अर्थशास्त्र
- ii) व्यक्तीची गरज पूर्ण करण्याची वस्तूच्या अंगी असणारी क्षमता म्हणजे होय.
अ) किंमत ब) उपभोग
क) उपयोगिता ड) यापैकी नाही
- iii) मागणीची किंमत लवचीकता = / किमतीतील शेकडा बदल.
अ) मागणीतील शेकडा बदल ब) पुरवठा शेकडा बदल
क) उत्पन्नातील शेकडा बदल ड) पर्यायी वस्तूच्या किमतीतील शेकडा बदल
- iv) ज्या बचती उद्योगांच्या क्षेत्राबाहेर मिळतात त्यांना बचती असे म्हणतात.
अ) अंतर्गत ब) व्यवस्थापकीय
क) बाह्य ड) वित्तीय
- v) बदलाचा प्रमाणाचा सिद्धांत सर एडवर्ड वेस्ट यांनी शतकात मांडला.
अ) 17 ब) 18
क) 19 ड) 20
- vi) प्रमाण प्रतिफलाच्या नियमांमध्ये ही दुसरी अवस्था असते.
अ) स्थिर प्रतिफल ब) वाढत्या प्रतिफल
क) घटते प्रतिफल ड) यापैकी नाही
- vii) सरासरी बदलता खर्च = एकूण बदलता खर्च /
अ) उत्पादीत वस्तूंची संख्या ब) विक्री झालेल्या वस्तूंची संख्या
क) खरेदी केलेल्या वस्तूंची संख्या ड) उपभोग केलेल्या वस्तूंची संख्या

ब) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

[5]

- i) वेतनाचे दोन प्रकार सांगा.
- ii) अल्पविक्रेताधिकार म्हणजे काय?
- iii) मत्तेदारीयुक्त बाजाराची दोन वैशिष्ट्ये सांगा.
- iv) सीमांत खर्च म्हणजे काय?
- v) सरासरी प्राप्ती म्हणजे काय?
- vi) उत्पादन फलन म्हणजे काय?
- vii) सामूहिक सौद्याचा अर्थ सांगा.

प्र.2) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

[25]

- अ) व्यावसायिक अर्थशास्त्राचे महत्त्व सांगा.
- ब) घटत्या सीमांत उपयोगितेचा नियम सांगा.
- क) मागणीचे निर्धारक सांगा.
- ड) बदलत्या प्रमाणाचा नियम सांगा.
- इ) एकूण खर्च, सरासरी खर्च आणि किरकोळ खर्च यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.
- फ) बाजाराचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.
- य) मत्तेदारीची वैशिष्ट्ये सांगा.

प्र.3) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

[25]

- अ) रिकार्डोचा खंड सिद्धांत स्पष्ट करा.
- ब) नफ्याचा गतिमानता सिद्धांत सांगा.
- क) मूल्यभेद संकल्पना स्पष्ट करा.
- ड) समवृत्ती वक्रची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- इ) पुरवठ्याचा नियम आकृतीसह स्पष्ट करा.
- फ) नफ्याचा नवप्रवर्तन सिद्धांत सांगा.
- य) पूर्ण स्पर्धेची वैशिष्ट्ये सांगा.

प्र.4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

[10]

- अ) सूक्ष्म अर्थशास्त्र आणि स्थूल अर्थशास्त्र फरक स्पष्ट करा.
- ब) खर्चाचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2691

[6324]-4

[Total No. of Pages : 3

First Year B.Com. (SODL)

114-A : BUSINESS MATHEMATICS & STATISTICS

(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Use of logarithmic table and calculator is allowed.*
- 4) *Symbols have their usual meaning.*

Q1) A) Fill in the blanks with suitable choice (Any five) : [5]

- a) Sample is _____.
 - i) subset of population
 - ii) part of population
 - iii) 5% of population
 - iv) at least 50% of population
- b) Discrete Variable is _____.
 - i) A Variable Taking, All Possible Values in Certain Range
 - ii) A Variable Taking, All Values between 0 and
 - iii) A Variable Taking, only particular Values
 - iv) All of the above
- c) Which one of the following is not an example of Continuous variable?
 - i) Number of articles produced by a machine
 - ii) Length of screw produced by a machine
 - iii) Speed of a vehicle
 - iv) Temperature at a certain place
- d) If population is homogeneous then which sampling method is better for selecting sample.
 - i) Systematic
 - ii) Stratified
 - iii) Two-stage
 - iv) Simple Random Sampling (SRS)
- e) _____ it is a one of the units into which the share capital of Company is divided.
 - i) Dividend
 - ii) Simple Interest
 - iii) Interest
 - iv) Share

P.T.O.

- B) State whether following statement is True or False (Any Five): [5]
- a) Equity shareholder has no preferential right.
 - b) Raw data is also known as primary data.
 - c) When interest is calculated on the amount in the previous year, it is called as compound interest.
 - d) We can express candidate's performance as a percentage of marks which is an example of quantitative variable.
 - e) The data collected by the investigator himself is known as Secondary data.
 - f) Sampling method is useful to collect only Primary data.
 - g) Amortization is a difference between instalment amount and interest.

Q2) Attempt any five out of seven from the following : **[25]**

- Find the Simple Interest on Rs.80,000 For 4 years at 10% p.a.
- The daily income (Rs.) of 10 families in a village is as follows:
1200, 1000, 1100, 1250, 950, 1300, 1350, 1150, 1200, 1050
Find the mean, median and mode of this Income Distribution.
- Compute standard deviation of the following frequency distribution:

Weight (in kg)	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80
No. of standards	3	5	12	20	10

- d) State the Advantages of Sampling on Census.
- e) A man invests Rs. 100 at the end of 1971, Rs. 200 at the end of 1972, Rs. 300 at the end of 1973 Rs. 400 at the end of 1974, Rs. 500 at the end of 1975, if all interest accumulates at 5 per cent per annum, what will be his investment amount at the end of 1976?
- f) What is Dividend? Explain Annual Dividend and Interim Dividend.
- g) Calculate EMI for H2, 50,000 at 5% flat rate over 10 years.

Q3) Attempt any five out of seven from the following :

[25]

- a) Draw histogram from the following frequency distribution.

Marks	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
Number of Students	15	25	60	40	35	25

- b) Define the Importance of using Index Number.
c) Find the compound interest on Rs. 2700 for 4 years at 10% p.a.
d) Compute the range and coefficient of range for the following data:

100, 24, 14, 105, 21, 35, 106

- e) When is the System linear Equation Consistent?
f) Shri V.M Vardyn's son varen has just completes 5 years of age. In order to provide a sum of Rs. 50,000 when varen completes 21 years, vardyn has decided to invest a fixed sum of money every year beginning immediately and the least payment will be when varen completes 21 years. Find the fixed sum of money assuming money earns interest at the rate of 8% per annum.
g) Given is the following Information.

Particulars	\bar{X}	\bar{Y}
Mean	39.5	47.5
Standard Deviation	10.8	17.8

Simple correlation coefficient between X and Y = +0.42

Find the estimating equation of Y and X.

Q4) Attempt any one out of two from the following :

[10]

- a) The following statistical data provides the heights (in inches) of father and his son. Using the Karl Pearson's Methods compute the correlation coefficient between the heights of father and sons.

Heights of Father	65	66	67	67	68	69	70	72
Heights of Son	67	68	62	68	72	72	69	71

- b) What are Slack Variables? Where is it Used? State in Brief.

x x x

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2692

[6324]-5

[Total No. of Pages : 3

First Year B.Com. (SODL)

114-B : COMPUTER CONCEPTS AND APPLICATION

(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten out of twelve from the following.

[10]

- a) What is RuPay Debit Card
 - i) Domestic debit card
 - ii) Introduced by National Payments Corporation of India
 - iii) Accepted at all ATMs & PoS machines
 - iv) All of above
- b) CRM technology can help in
 - i) Designing direct marketing efforts
 - ii) Developing new pricing models
 - iii) Processing transactions faster
 - iv) All of the above
- c) Which software prevents the external access to a system?
 - i) Firewall
 - ii) Gateway
 - iii) Router
 - iv) Virus checker
- d) In which an attacker can create a fake website?
 - i) Sniffer
 - ii) Spoofing
 - iii) Cyber vandalism
 - iv) De-code

P.T.O.

- e) The secured site address starts from _____
- i) https://
 - ii) http://
 - iii) http//
 - iv) ftps://
- f) Through what, the processor are connected to the E- Commerce website of the merchant?
- i) Payment gateway
 - ii) Payment PayPal
 - iii) PayPal
 - iv) Settlement
- g) Which type of card is a kind of payment card that transfers fund directly from the consumer's bank account to the merchant.
- i) Debit card
 - ii) Credit card
 - iii) Smart card
 - iv) Payment card
- h) Which of the following is part of the four main types for e-commerce?
- i) B2B
 - ii) B2C
 - iii) C2B
 - iv) All of the above
- i) MS - Office includes_____
- i) RAM
 - ii) MS-Word
 - iii) Screen
 - iv) Hardware
- j) The processed data is called as _____
- i) Data
 - ii) Information
 - iii) Internal
 - iv) External
- k) RAM stand for _____
- i) Random Access Memory
 - ii) Random Associate Memory
 - iii) Random Access Monitor
 - iv) Real Access Memory
- l) _____ Program is used by web clients to view the web pages.
- i) Web browser
 - ii) Protocol
 - iii) Web server
 - iv) Search Engine

Q2) Attempt any five out of seven from the following : **[25]**

- a) Write down the steps to open an email account.
- b) Explain features of MS Power Point.
- c) Which are the functions of E-Commerce?
- d) Explain type of Electronic Fund Transfer (EFT).
- e) Explain characteristics of computers.
- f) Explain file system and file organization.
- g) Explain Importance of Networking.

Q3) Attempt any five out of seven from the following : **[25]**

- a) Explain search engine.
- b) Write note on antivirus software.
- c) Write short note on Graphics in web page design.
- d) Explain Types of Operating Systems.
- e) Discuss example of E-CRM software in the market.
- f) Discuss steps of Electronic Payment.
- g) Explain Working of e-Cash.

Q4) Attempt any one out of two from the following : **[10]**

- a) Explain the various modes of e-commerce operations with example.
- b) What are the advantages and disadvantages of online marketing

x x x

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC-2693

[Total No. of Pages : 4

[6324]-6

F.Y. B.Com. (SODL)

115A : ORGANIZATION SKILL DEVELOPMENT

(2019 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten out of twelve from the following:

[10]

- a) Write the meaning of the term office layout.?
- b) What is office management.
- c) What is a E - form.
- d) What is a Streamlining?
- e) What is time management?
- f) What is meant by WWW?
- g) What is a staff report?
- h) What is a voice mail?
- i) What is Time study?
- j) What is work simplification?
- k) What is a copier?
- l) What is LAN?

P.T.O.

Q2) Attempt any five out of Seven from the following: **[25]**

- a) Write short note on operating and capital lease.
- b) Write the main objectives of office mechanization.
- c) Discuss the steps in preparing an effective presentation.
- d) Discuss the contents of an office manual.
- e) Write a short note on SMART Goals.
- f) Write the factors affecting office location.
- g) Explain the techniques and principles of scientific office management.

Q3) Attempt any five out of seven from the following: **[25]**

- a) Write the factors involved in selecting an office machine.
- b) Write short notes on the significance of office environment.
- c) Explain primary five functions of office management.
- d) Discuss the importance of a report.
- e) Discuss how does work measurement benefit the managers?
- f) Why is office communication so significant?
- g) Discuss the steps involved in work measurement.

Q4) Attempt any one out of two from the following: **[10]**

- a) Explain the meaning scope and significance of office record management.
- b) Discuss recent trends in communication.

Total No. of Questions : 4]

PC-2693

[6324]-6

F.Y. B.Com. (SODL)

115A : ORGANIZATION SKILL DEVELOPMENT

(2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्रश्न 1) खालीलपैकी बारा प्रश्नांपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे द्या.

[10]

- अ) कार्यालय लेआउट या शब्दाचा अर्थ लिहा.
- ब) कार्यालय व्यवस्थापन म्हणजे काय?
- क) E - फॉर्म का आहे?
- ड) सुसूत्रता आणणे म्हणजे काय?
- इ) वेळ व्यवस्थापन हा काय आहे?
- फ) WWW म्हणजे काय?
- य) कर्मचारी म्हणजे काय?
- र) व्हॉइस मेल हे काय आहे?
- ल) वेळ अभ्यास म्हणजे काय आहे?
- व) काम सरलीकरण हा काय आहे?
- श) कॉपियर हा काय आहे?
- स) LAN चे पूर्ण रूप काय आहे?

प्रश्न 2) खालील सात प्रश्नांपैकी कोणतेही पांच प्रश्न सोडवा. [25]

- अ) ऑपरेटिंग आणि कॅपिटल लीज वर संक्षिप्त टीप लिहा.
- ब) कार्यालय मशीनीकरणाच्या मुख्य उद्दिष्टे लिहा.
- क) प्रभावी प्रस्तुती तयार करण्याच्या पर्यायांची चर्चा करा.
- ड) कार्यालय मॅन्युअलच्या आशयाची चर्चा करा.
- इ) SMART लक्ष्यांच्या संक्षिप्त टीप लिहा.
- फ) कार्यालय स्थानाला प्रभावित करणारी कारके लिहा.
- य) वैज्ञानिक कार्यालय व्यवस्थापनाच्या तंत्रज्ञान आणि सिद्धांत वर चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालील सात प्रश्नांपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. [25]

- अ) कार्यालय मशीन निवडण्यात या कारकांची भूमिका लिहा.
- ब) कार्यालय वातावरणाचे महत्त्व यावर टीप लिहा.
- क) कार्यालय व्यवस्थापनाच्या मुख्य पाच कार्यधारा स्पष्ट करा.
- ड) अहवालचे महत्त्व यावर चर्चा करा.
- इ) कामाचे मापन व्यवस्थापकांना कशा प्रकारे फायद्याचे ठरते?
- फ) कार्यालय संवाद एवढे महत्त्वाची का आहे ते लिहा.
- य) कामाच्या मापनात सामील होणाऱ्या पायऱ्यांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [10]

- अ) कार्यालय रेकॉर्ड व्यवस्थापनाचा अर्थ, व्याप्ती आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
- ब) संवेदनशीलतेतील अलीकडील कलांची चर्चा करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC-2694

[Total No. of Pages : 4

[6324]-7

F.Y. B.Com. (SODL)

115 B : BANKING & FINANCE

(2019 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Attempt any ten out of twelve from the following :

[10]

- a) What is mean by Development bank?
- b) Define cash reserve ratio.
- c) What is mean by Term deposit?
- d) What is full form of RTGIS?
- e) What is mean by balance sheet?
- f) What is concept of profitability?
- g) What is mean by Bearer cheque?
- h) Define promissory note.
- i) Define Bill of exchange.
- j) What is mean by endorsement?
- k) Define Mobile banking.
- l) What is mean by core banking?

Q2) Attempt any five out of seven from the following :

[25]

- a) Explain the evolution of banking in Asia.
- b) Explain the procedure for closure of deposit account.
- c) Explain the concept of Real time Gross Settlement.
- d) Explain the balance sheet of bank.
- e) Explain the types of cheque.
- f) Explain the effects of endorsement.
- g) Explain the structure of Indian banking system.

P.T.O.

Q3) Attempt any five out of seven from the following :

[25]

- a) Write short note on -ATM - Automated teller machine.
- b) Explain the types of bank accounts.
- c) State the concept of Electronic fund transfer.
- d) Explain the principles of Liquidity and profitability.
- e) Explain the characteristics of Negotiable instruments.
- f) Explain the types of endorsement.
- g) Explain the current trends in banking.

Q4) Attempt any one out of two from the following :

[10]

- a) Define Bank. Explain the various function of a bank.
- b) Explain the role and use of technology in a banking.

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नातून बारा पैकी कोणतेही दहा प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) विकास बँक म्हणजे काय?
- ब) रोख राखीव प्रमाण व्याख्या सांगा.
- क) मुदत ठेव म्हणजे काय?
- ड) RTGIS पूर्ण रूप सांगा.
- इ) ताळेबंद म्हणजे काय?
- फ) लाभता म्हणजे काय?
- य) वाहक धनादेश म्हणजे काय?
- र) वचन चिठीची व्याख्या द्या.
- ल) विनिमय पत्र व्याख्या द्या.
- व) पृष्ठांकन म्हणजे काय?
- श) मोबाईल बँकिंगची व्याख्या करा.
- ष) कोअर बँकिंग म्हणजे काय?

प्रश्न 2) खालीलपैकी सातपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

[25]

- अ) आशियातील बँकिंग व्यवसायाची उत्क्रांती स्पष्ट करा.
- ब) ठेव खाते बंद करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- क) रिअल टाइम ग्रॉस सेटलमेंटची संकल्पना स्पष्ट करा.
- ड) बँकेचा ताळेबंद स्पष्ट करा.
- इ) धनादेशाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- फ) पृष्ठांकनाचे परिणाम स्पष्ट करा.
- य) भारतीय बँक प्रणालीची रचना स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी सातपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

[25]

- अ) ATM ऑटोमेटेड टेलर मशीनवर छोटी टीप लिहा.
- ब) बँक खात्यांचे प्रकार स्पष्ट करा.
- क) इलेक्ट्रॉनिक फंड ट्रान्सफरची संकल्पना सांगा.
- ड) तरलता आणि लाभतेची तत्वे स्पष्ट करा.
- इ) चलनक्षम दस्तऐवजीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- फ) पृष्ठांकनाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- य) बँक तंत्रज्ञानातील आधुनिक प्रवाह स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी दोन पैकी कोणतेही एक प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) बँकेची व्याख्या द्या विविध कार्य स्पष्ट करा.
- ब) बँक व्यवसायातील तंत्रज्ञानाची भूमिका व उपयोग स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC-2695

[Total No. of Pages : 6

[6324]-8

F.Y.B.Com (SODL)

115-E : THEORY AND PRACTICE OF COOPERATION

(2019 CBCS Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All question are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Attempt any ten out of twelve from the following. [10]

- a) _____ committee suggested the formation of National Level Co-operative Bank
 - i) Khushro Committee
 - ii) Planning Commission
 - iii) Saraiya Committee
 - iv) None of this
- b) White revolution, is related to _____ sector.
 - i) Dairy cooperatives
 - ii) Agriculture cooperatives
 - iii) Sericulture cooperatives
 - iv) Fisheries cooperatives
- c) Which of the following is not a type of co-operative organisations?
 - i) Consumers co-operative societies
 - ii) Housing co-operatives
 - iii) Co-operative farming societies
 - iv) Small and medium societies
- d) Democratic control in co-operative means _____.
 - i) Control by member user
 - ii) Government control
 - iii) Control by registrar
 - iv) Board of director
- e) Example of non agricultural credit society is:
 - i) Farmers Service Society
 - ii) Service Co-operative Bank
 - iii) Urban co-operative Bank
 - iv) Primary Agricultural Society.

P.T.O.

- f) The products of _____ is popularly known by the brand name 'Amul'.
- Katra Cooperative Dairy Society
 - Kaira District Cooperative Milk Producers Union
 - Baroda Dairy
 - All of the above
- g) Which of the following is also called as "Industrial co-operatives"?
- Consumers' co-operative societies
 - Housing co-operatives societies
 - Producers' co-operatives societies
 - Small and medium societies
- h) The first Dairy Cooperative Society was registered in _____.
- 1943, Katra Cooperative Dairy Society
 - 1946, Kaira District Cooperative Milk Producers Union
 - 1970, District Cooperative Milk Society
 - 1986, Allahabad Cooperative Dairy Society
- i) NCUI stands for _____.
- National Central Union of India
 - National Cooperative Union of India
 - National Council for Cooperation in India
 - National Cooperation Union India
- j) The entire means of production is owned and operated by individuals in _____.
- Co-operation
 - Socialism
 - Capitalism
 - Communism
- k) The Rules and Regulations of a Co-operative Society is formed in its _____.
- Co-operative Act
 - Co-operative Rules
 - Bylaws
 - General Body
- l) National Council for Cooperative Training (NCCT) was recommended by _____.
- Royal Commission
 - Sir Frederic Nicholson committee
 - Swaminathan Committee
 - Mac lagan Committee

Q2) Attempt any five out of seven from the following **[25]**

- a) How does globalization allow countries to source their manpower?
- b) What are managers function in the cooperative?
- c) What business shall be transacted at the first general body meeting?
- d) Why was Fisheries Cooperative Society formed?
- e) What are various types of Industrial Cooperative?
- f) Write a short note on the NABARD
- g) Write a short note on the contribution of cooperative leaders in India

Q3) Attempt any five out of seven from the following. **[25]**

- a) Why was National Agricultural Cooperative Marketing Federation set up?
- b) Write in brief about the functioning of Land Mortgage Bank.
- c) Write a short note on the Rubber Marketing Societies.
- d) What are the main objective of National Policy on Cooperatives?
- e) Why is the issue of governance an important aspect of cooperative?
- f) Explain the powers of Chairman and Secretary.
- g) Write a short note on Committee on consumer cooperatives.

Q4) Attempt any one out of two from the following **[10]**

- a) Discuss the nature of globalization and its effect on developing economies
- b) Explain the various causes for slow growth of Housing Cooperative, in India.

[6324]-8

F.Y.B.Com (SODL)

115-E : THEORY AND PRACTICE OF COOPERATION

(2019 CBCS Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नातून बारा पैकी कोणतेही दहा प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) समितीने राष्ट्रीय स्तरावरील सहकारी बँकेच्या स्थापनेची सूचना केली
i) खुशरो समिती	ii) नियोजन आयोग
iii) सरैया समिती	iv) काहीही नाही
- ब) श्वेतक्रांती क्षेत्राशी संबंधित आहे.
i) डेअरी सहकारी	ii) कृषी सहकारी संस्था
iii) रेशीम शेती सहकारी	iv) मत्स्यपालन सहकारी संस्था
- क) खालीलपैकी कोणती सहकारी संस्थांचा प्रकार नाही?
i) ग्राहक सहकारी संस्था	ii) गृहनिर्माण सहकारी संस्था
iii) सहकारी शेती संस्था	iv) लहान आणि मध्यम समाज
- ड) सहकारातील लोकशाही नियंत्रण
i) सदस्य वापरकर्त्यांचे नियंत्रण	ii) सरकारी नियंत्रण
iii) रजिस्ट्रारचे नियंत्रण	iv) संचालक मंडळ
- इ) बिगर कृषी. पतसंस्थेचे उदाहरण आहे:
i) शेतकरी सेवा संस्था	ii) सेवा सहकारी बँक
iii) नागरी सहकारी बँक	iv) प्राथमिक कृषी संस्था

- फ) ची उत्पादने 'अमूल' या ब्रॅंड नावाने प्रसिद्ध आहेत.
- कटरा कोऑपरेटिव्ह डेअरी सोसायटी
 - कैरा जिल्हा सहकारी दूध उत्पादक संघ
 - बडोदा डेअरी
 - वरील सर्व
- य) खालीलपैकी कोणत्याला "औद्योगिक सहकारी" असेही म्हणतात?
- ग्राहक सहकारी संस्था
 - गृहनिर्माण सहकारी संस्था
 - उत्पादक सहकारी संस्था
 - लघु आणि मध्यम संस्था
- र) पहिली डायरी सहकारी संस्था मध्ये नोंदणीकृत झाली होती.
- 1943, कटरा सहकारी दुग्ध संस्था
 - 1946, कैरा जिल्हा सहकारी दुग्ध उत्पादक संघ
 - 1970, जिल्हा सहकारी दुग्ध संस्था
 - 1986, अलाहाबाद सहकारी दुग्ध संस्था
- ल) NCUI म्हणजे
- नॅशनल सेंट्रल युनियन ऑफ इंडिया
 - नॅशनल कोऑपरेटिव्ह युनियन ऑफ इंडिया
 - नॅशनल कौन्सिल फॉर कोऑपरेशन इन इंडिया
 - नॅशनल कोऑपरेटिव्ह युनियन इंडिया
- व) उत्पादनाची संपूर्ण साधने मधील व्यक्तींच्या मालकीची आणि चालवली जातात
- सहकार
 - समाजवाद
 - भांडवलशाही
 - साम्यवाद
- श) सहकारी संस्थेचे नियम आणि विनियम तिच्या मध्ये तयार केले जातात
- सहकार कायदा
 - सहकारी नियम
 - उपविधी
 - सामान्य संस्था
- ह) राष्ट्रीय सहकारी प्रशिक्षण परिषद (NCCT) ची शिफारस केली
- रॉयल कमिशन
 - सर फ्रेडरि कनिकोल्सन समिती
 - स्वामीनाथन समिती
 - मॅक लगन समिती

प्रश्न 2) खालीलपैकी सातपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

[25]

- अ) जागतिकीकरण देशांना त्यांच्या मनुष्यबळाचा स्रोत कसा मिळवून देतो?
- ब) सहकारात व्यवस्थापकाची कार्ये काय आहेत?
- क) प्रथम सर्वसाधारण सभेत कोणता व्यवसाय केला जाईल?
- ड) मत्स्यपालन सहकारी संस्था का स्थापन करण्यात आली?
- इ) औद्योगिक सहकारी संस्थांचे विविध प्रकार कोणते आहेत?
- फ) नाबार्डवर एक छोटी टीप लिहा.
- य) भारतातील सहकारी नेत्याच्या योगदानावर एक छोटी टीप लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी सातपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

[25]

- अ) राष्ट्रीय कृषी सहकारी विपणन महासंघाची स्थापना का करण्यात आली?
- ब) लँड मॉर्टगेज बँकेच्या कार्याबद्दल थोडक्यात लिहा.
- क) रबर मार्केटिंग सोसायटीवर एक छोटी टीप लिहा.
- ड) सहकार विषयक राष्ट्रीय धोरणाचे मुख्य उद्दिष्ट काय आहेत?
- इ) शासनाचा मुद्दा सहकाराचा एक महत्त्वाचा पैलू का आहे?
- फ) अध्यक्ष आणि सचिव यांचे अधिकार स्पष्ट करा.
- य) ग्राहक सहकारी समितीवर एक छोटी टीप लिहा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी दोन पैकी कोणतेही एक प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) जागतिकीकरणाचे स्वरूप आणि त्याचा विकसनशील अर्थव्यवस्थांवर होणारा परिणाम यावर चर्चा करा.
- ब) भारतातील गृहनिर्माण सहकारी संस्थांच्या संथ वाढीची विविध कारणे स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC-2696

[Total No. of Pages : 4

[6324]-9
F.Y. B.Com. (SODL)
COMMERCE
115F : Managerial Economics
(2019 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Draw neat diagrams wherever necessary.*
- 3) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten from the following.

[10]

- a) What is Managerial Economics?
- b) What is Demand?
- c) What is cardinal utility?
- d) What is marginal revenue?
- e) Define indifference curve?
- f) What is elasticity of demand ?
- g) What is average cost?
- h) What is supply?
- i) What is public enterprise?
- j) What is opportunity cost?
- k) Define capital budgeting.
- l) Define survey method.

P.T.O.

Q2) Attempt any five from the following.

[25]

- a) Explain the nature of managerial economics.
- b) Explain the Law of Demand.
- c) Explain the types of price elasticity.
- d) State the steps in the process of demand forecasting.
- e) State the merits of partnership.
- f) Explain the role of multinational corporations in India economic development.
- g) State the needs of capital budgeting.

Q3) Attempt any five from the following.

[25]

- a) Explain the scope of managerial economics.
- b) State the characteristics of managerial economics.
- c) State the types of income elasticity of demand.
- d) State the methods of demand forecasting.
- e) Explain the difference between public and private partnership.
- f) State the factors affecting pricing decisions.
- g) State the sources of capital.

Q4) Attempt any one from the following.

[10]

- a) Explain the importance of managerial economics.
- b) Explain the law of variable proportion.

Total No. of Questions : 4]

PC-2696

[6324]-9

F.Y. B.Com. (SODL)

COMMERCE

115F : Managerial Economics

(2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
 - 2) आवश्यक तेथे आकृती काढा.
 - 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहा.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे सोडवा.

[10]

- अ) व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्र म्हणजे काय?
- ब) मागणी म्हणजे काय?
- क) संख्यावाचक उपयोगिता म्हणजे काय?
- ड) सीमांत उत्पन्न म्हणजे काय?
- इ) तटस्थता वक्र म्हणजे काय?
- फ) मागणीची लवचिकता म्हणजे काय?
- य) सरासरी खर्च म्हणजे काय?
- र) पुरवठा म्हणजे काय?
- ल) सार्वजनिक उपक्रम म्हणजे काय?
- व) संधी खर्च म्हणजे काय?
- श) भांडवली अंदाजाची व्याख्या द्या.
- स) सर्वेक्षण पद्धत म्हणजे काय?

- प्रश्न 2)** खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे सोडवा. [25]
- अ) व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्राचे स्वरूप स्पष्ट करा.
 - ब) मागणीचा नियम स्पष्ट करा.
 - क) मागणीच्या किंमत लवचिकतेचे प्रकार सांगा.
 - ड) मागणीचा अंदाज ठरविण्याच्या प्रक्रियेतील टप्पे सांगा.
 - इ) भागीदारीचे फायदे सांगा.
 - फ) भारतीय आर्थिक विकासात बहुराष्ट्रीय कंपन्याची भूमिका स्पष्ट करा.
 - य) भांडवली अंदाची गरज सांगा.

- प्रश्न 3)** खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे सोडवा. [25]
- अ) व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्राचे व्याप्ती स्पष्ट करा.
 - ब) व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्राचे वैशिष्ट्य सांगा.
 - क) मागणीच्या उत्पन्न लवचिकतेचे प्रकार सांगा.
 - ड) मागणीच्या अंदाज वर्तविण्याच्या पद्धती सांगा.
 - इ) सार्वजनिक आणि खाजगी उपक्रम यातील फरक स्पष्ट करा.
 - फ) किंमत निर्धारणावर परिमाण करणारे घटक सांगा.
 - य) भांडवलाचे स्रोत सांगा.

- प्रश्न 4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांची उत्तर सोडवा. [10]
- अ) व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्राचे महत्व स्पष्ट करा.
 - ब) बदलत्या प्रमाणाचा नियम स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2697

[6324]-10

[Total No. of Pages : 3

F.Y.B.Com. (SODL)

116-A : Essentials of E-Commerce

(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.***
- 2) Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Attempt any Ten.

[10]

- a) The function of E are _____.
 - i) Marketing
 - ii) Supply chain
 - iii) Finance
 - iv) All of the above
- b) The WWW Stands for _____.
 - i) World Wide Web
 - ii) World Wide Website
 - iii) Word Wide Work
 - iv) World Wild Work
- c) Which is not a function of E-commerce
 - i) marketing
 - ii) advertising
 - iii) warehousing
 - iv) none of the above
- d) Which products are people most likely to be comfortable buying on the Internet?
 - i) Books
 - ii) PCs
 - iii) CDs
 - iv) All of the above

P.T.O.

- e) _____ is an early form of E-commerce
- i) SCM
 - ii) EDI
 - iii) Crome
 - iv) Neither of these
- f) Which segment do eBay, Amazon.com belong?
- i) B2B
 - ii) C2C
 - iii) C2B
 - iv) B2C
- g) The presence of _____ make the smart card smart.
- i) Memory
 - ii) Microchip
 - iii) E-cash
 - iv) None of the above
- h) Which type of add appears on a web page?
- i) pop-under ad
 - ii) pop-up ad
 - iii) banner ad
 - iv) discount ad
- i) Which e-government area is being used when governmental agencies send out and accept bids for work?
- i) G2G
 - ii) G2B
 - iii) G2C
 - iv) G2D
- j) Which will not harm computer resources
- i) hacking
 - ii) virus
 - iii) trojan horse
 - iv) Ms Word
- k) What is the process of making a copy of the information stored on a computer?
- i) backup
 - ii) anti-virus
 - iii) firewall
 - iv) biometrics
- l) Which among the following is an not an example for Search engine ?
- i) google
 - ii) msn
 - iii) alta vista
 - iv) crome

Q2) Attempt any five.

[25]

- a) Explain risk involved in E-Commerce.
- b) Explain the security issues of E-commerce?
- c) Explain Email in details.
- d) Differentiate between digital signature and digital certificate.
- e) Explain virus and antivirus software.
- f) Explain virtual Market.
- g) Explain search engine in details.

Q3) Attempt any five.

[25]

- a) Describe any two e-commerce models.
- b) What are the Merits of EDI
- c) Explain the advantages of a Smart Card?
- d) Explain the concept of SSL(Secure Socket Layer) in details.
- e) Explain various uses of mobile commerce.
- f) Explain the types Electronic payment system.
- g) What are the advantages of e-commerce to Customers?

Q4) Attempt Any One

[10]

- a) Explain applications of Internet in details.
- b) What is E-commerce? Explain the role of e-commerce in business economy.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2698

[6324]-11

[Total No. of Pages : 4

F.Y.B.Com. (SODL)

116 B : INSURANCE & TRANSPORT

(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All the questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following questions (any 10 out of 12).

[10]

- a) Define insurance.
- b) What is risk?
- c) Write the definition of life insurance.
- d) What is Voyage policy?
- e) Give brief information about Nagpur Scheme.
- f) When did the Marine Insurance Act come into existence?
- g) When an autonomous body called NHAI was established by an Act of parliament?
- h) Which utility is created by transportation?
- i) What do you mean by water transport?
- j) What is e-governance?
- k) When and where was the first passenger train run in India?
- l) What is Fire Insurance?

Q2) Answer the following questions (any 5 out of 7)

[25]

- a) Explain secondary principles of insurance.
- b) Explain the nature of life insurance.
- c) State the scope of Fire Insurance.

P.T.O.

- d) Explain the salient features of marine insurance.
- e) State the importance of road transport.
- f) State the problems of Indian Shipping.
- g) Discuss the advantages of Metro Rail.

Q3) Answer the following questions (any 5 out of 7)

[25]

- a) How is insurable interest credited?
- b) Explain the procedure of a life insurance contract.
- c) Explain the function of the Insurance Authority.
- d) State the principles of marine insurance.
- e) State the types of transport.
- f) State the characteristics of air transport.
- g) Briefly write the limitations of water transport.

Q4) Answer the following questions (any 1 out of 2)

[10]

- a) Explain the difference between fire insurance and marine insurance.
- b) Discuss the problems and solutions of transport development in India.

Total No. of Questions : 4]

PC2698

[6324]-11

F.Y.B.Com. (SODL)

116 B : INSURANCE & TRANSPORT

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (12 पैकी 10)

[10]

- अ) विम्याची व्याख्या सांगा.
- ब) जोखीम म्हणजे काय?
- क) जीवन विम्याची व्याख्या लिहा.
- ड) प्रवास विमा पत्र म्हणजे काय?
- इ) नागपूर योजनेची थोडक्यात माहिती द्या.
- फ) सागरी विमा कायदा कधी अस्तित्वात आला?
- य) NHAI नावाची स्वायत्त संस्था संसदेच्या कायद्याद्वारे कोणत्या वर्षी स्थापन करण्यात आली?
- र) वाहतुकीमुळे कोणती उपयोगिता निर्माण होते?
- ल) जलवाहतूक म्हणजे काय?
- व) ई-गव्हर्नन्स म्हणजे काय?
- त) भारतात पहिली पॅसेंजर ट्रेन कधी आणि कुठे सुरू झाली?
- थ) अग्नि विमा म्हणजे काय?

प्र.2) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (7 पैकी 5)

[25]

- अ) विम्याची दुय्यम तत्त्वे स्पष्ट करा.
- ब) जीवन विम्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- क) अग्नि विम्याची व्याप्ती सांगा.
- ड) सागरी विम्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- इ) रस्ते वाहतुकीचे महत्त्व सांगा.
- फ) भारतीय शिपिंगच्या समस्या सांगा.
- य) मेट्रो रेल्वेच्या फायद्यांची चर्चा करा.

प्र.3) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (7 पैकी 5)

[25]

- अ) विमेय हित कसे निर्धारित केले जाते?
- ब) जीवन विमा कराराची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- क) विमा प्राधिकरणाचे कार्य स्पष्ट करा.
- ड) सागरी विम्याची तत्त्वे सांगा.
- इ) वाहतुकीचे प्रकार सांगा.
- फ) हवाई वाहतुकीची वैशिष्ट्ये सांगा.
- य) जलवाहतुकीच्या मर्यादा थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.4) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (2 पैकी 1)

[10]

- अ) अग्नि विमा आणि सागरी विमा यातील फरक स्पष्ट करा.
- ब) भारतातील वाहतूक विकासाच्या समस्या आणि उपायांची चर्चा करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2699

[Total No. of Pages : 6

[6324]-12

F.Y.B.Com. (SODL)

116 C : MARKETING AND SALESMANSHIP

(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right side indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten out of twelve from the following. **[10×1 =10]**

- i) _____ means the quality goods and services sold to the consumer at a competitive price.
 - a) Market
 - b) Sales
 - c) Advertising
 - d) Business
- ii) _____ means where bonds and shares are bought and sold.
 - a) Part
 - b) Share market
 - c) Market
 - d) Trade
- iii) _____ Asks about price while buying goods.
 - a) Seller
 - b) Advertiser
 - c) Customer
 - d) the owner
- iv) _____ is an independent process.
 - a) Marketing
 - b) Sales
 - c) Purchase
 - d) Business
- v) _____ Father of modern marketing.
 - a) Peter Drucker
 - b) Henry Fayal
 - c) Maslow
 - d) Marshal
- vi) _____ makes it possible to provide goods and services to customers in a better way.
 - a) Market
 - b) Advertising
 - c) Customer
 - d) Business

P.T.O.

- vii) Franchise is _____ contract.
- a) Legal
 - b) Illegal
 - c) Some what Legal
 - d) Some what Illegal
- viii) Market segmentation helps companies to :
- a) Sell one product to everyone
 - b) Find and target specific groups of customers
 - c) Lower costs by selling to everyone
 - d) Avoid doing market research
- ix) Which of the following is NOT one of the 4Ps of the marketing mix?
- a) Product
 - b) Price
 - c) Profit
 - d) Place
- x) Rural marketing helps companies to :
- a) Focus only on urban customers
 - b) Understand and meet the needs of rural customers
 - c) Avoid adapting products for different markets
 - d) Ignore regional differences
- xi) Which of the following is NOT a primary focus of green marketing?
- a) Reducing environmental impact
 - b) Promoting sustainable products
 - c) Ignoring eco - friendly practices
 - d) Enhancing brand image through environmental responsibility
- xii) Niche marketing helps companies to :
- a) Reach a small, specific group of customers
 - b) Compete in mass markets with standard products
 - c) Ignore customer preferences
 - d) Offer products that appeal to everyone

Q2) Attempt any five out of seven from the following.

[5×5=25]

- a) Explain the importance of marketing.
- b) Explain the various functions of marketing.
- c) Write a short note on market segmentation.
- d) Explain the 4Ps of marketing mix.
- e) Write a short note on Green Marketing.
- f) Explain the Concept of Rural Marketing.
- g) Explain the Functions of distribution channels.

Q3) Attempt any five out of seven from the following.

[5×5=25]

- a) Discuss the elements of the physical distribution system.
- b) Explain the Process of Selling.
- c) Discuss the classification of markets.
- d) Write a short note on E - Marketing.
- e) Explain the importance of Advertising.
- f) Write a short note on Digital Marketing.
- g) Write a short note on Salesmanship.

Q4) Attempt any one out of two from the following.

[1×10=10]

- a) Explain the various stages of the product life cycle.
- b) What do you mean by social media marketing? Explain challenges and opportunities of social media marketing.

PC2699

F.Y.B.Com. (SODL)

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

[एकूण गुण : 70

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

[10×1 =10]

- i) म्हणजे ज्या ठिकाणी वस्तू व सेवांची विक्री ग्राहकाला स्पर्धात्मक दराने केली जाते.
अ) बाजारपेठ
ब) विक्री
क) जाहिरात
ड) व्यवसाय
- ii) म्हणजे जिथे कर्जरोखे व भाग यांची खरेदी विक्री केली जाते.
अ) भाग
ब) भाग बाजार
क) बाजार
ड) व्यापार
- iii) वस्तू खरेदी करत असताना किंमतीच्या दराबदल विचारणा करतो.
अ) विक्रेता
ब) जाहिरातदार
क) ग्राहक
ड) मालक
- iv) ही एक स्वतंत्र होणारी प्रक्रिया आहे.
अ) विपणन
ब) विक्री
क) खरेदी
ड) व्यवसाय
- v) आधुनिक विपणनाचे जनक हे आहेत.
अ) पीटर ड्रकर
ब) हेन्री फेयॉल
क) मॅस्लो
ड) मार्शल
- vi) मुळे चांगल्या पद्धतीचे ग्राहकांना वस्तू व सेवा पुरविणे शक्य होते.
अ) बाजारपेठ
ब) जाहिरात
क) ग्राहक
ड) व्यवसाय

vii) फ्रँचायझी हा करार आहे.

अ) कायदेशीर	ब) बेकायदेशीर
क) काहीसा कायदेशीर	ड) काहीसा बेकायदेशीर

viii) बाजार विभाजन कंपन्यांना यासाठी मदत करते :

- अ) प्रत्येकाला एक उत्पादन विकणे
- ब) ग्राहकांचे विशिष्ट गट शोधा आणि लक्ष्य करा
- क) प्रत्येकाला विकून कमी खर्च
- ड) मार्केट रिसर्च करणे टाळा

ix) खालीलपैकी कोणते विपणन मिश्रणाच्या 4Ps पैकी एक नाही?

अ) उत्पादन	ब) किंमत
क) ठिकाण	ड) नफा

x) ग्रामीण विपणन कंपन्यांना मदत करते :

- अ) फक्त शहरी ग्राहकांवर लक्ष केंद्रित करा
- ब) ग्रामीण ग्राहकांच्या गरजा समजून घेणे आणि त्यांची पूर्तता करणे
- क) विविध बाजारपेठांसाठी उत्पादने स्वीकारणे टाळा
- ड) प्रादेशिक फरकांकडे दुर्लक्ष करा

xi) खालीलपैकी कोणते ग्रीन विपणनाचे प्राथमिक लक्ष नाही?

- अ) पर्यावरणीय प्रभाव कमी करणे
- ब) शाश्वत उत्पादनांचा प्रचार करणे
- क) इको – फ्रेंडली पद्धतीकडे दुर्लक्ष करणे
- ड) पर्यावरणीय जबाबदारीद्वारे ब्रँड प्रतिमा वाढवणे

xii) निश विपणन कंपन्यांना यासाठी मदत करते :

- अ) ग्राहकांच्या एका लहान विशिष्ट गटापर्यंत पोहोचण्यासाठी
- ब) मानक उत्पादनांसह मोठ्या प्रमाणावर बाजारपेठांमध्ये स्पर्धा करा
- क) ग्राहकांच्या पसंतीकडे दुर्लक्ष करा
- ड) प्रत्येकाला आकर्षित करणारी उत्पादने ऑफर करा

प्र.2) खालीलपैकी कोणतेही 5 प्रश्न सोडवा.

[5×5=25]

- अ) विपणनाचे महत्त्वे स्पष्ट करा.
- ब) विपणनाची कार्ये स्पष्ट करा.
- क) बाजारपेठ विभागणी यावर टीप लिहा.
- ड) विपणन मिश्रचे 4Ps घटक स्पष्ट करा.
- इ) हरित विपणन यावर टीप लिहा.
- फ) ग्रामीण विपणन ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- य) वितरण वाहिन्यांची कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणतेही 5 प्रश्न सोडवा.

[5×5=25]

- अ) भौतिक वितरण प्रणालीच्या घटकांची चर्चा करा.
- ब) विक्री प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- क) बाजारांच्या वर्गीकरणाची चर्चा करा.
- ड) ई – विपणन यावर टीप लिहा.
- इ) जाहिरातीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- फ) डिजिटल विपणन यावर टीप लिहा.
- य) विक्रयकला यावर टीप लिहा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणताही 1 प्रश्न सोडवा.

[1×10=10]

- अ) वस्तू जीवनचक्राचे विविध टप्पे स्पष्ट करा.
- ब) सोशल मीडिया मार्केटिंग म्हणजे काय? सोशल मीडिया मार्केटिंगची आव्हाने आणि संधी स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2700

[Total No. of Pages : 4

[6324]-13

F.Y.B.Com. (SODL)

116 D : CONSUMER PROTECTION AND BUSINESS ETHICS

(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any Ten out of twelve questions from the following. **[10]**

- a) State the meaning of consumerism.
- b) Why are Lok Adalats constituted?
- c) What do you mean by consumer protection?
- d) What do you mean by consumer education?
- e) When did the Consumer Protection Act come into existence?
- f) What is the main objective of Citizen Charter.
- g) What is consumer awareness?
- h) When was the international organization of consumer Union founded?
- i) What was the objective of district consumer protection Councils?
- j) When was the consumer protection act passed in the parliament?
- k) What is the major objective of the consumer protection act?
- l) What is e-commerce?

P.T.O.

Q2) Attempt any Five out of seven questions from the following. **[25]**

- a) What are the some of the problems faced by consumers in India?
- b) What are the responsibilities of the consumer?
- c) State the limitation of the consumer protection act 1986.
- d) State the advantages of e-commerce to consumers.
- e) What are the features of Gandhian approach to ethics.
- f) What are the methods used by tax payers to avoid paying taxes?
- g) Why is sustainable development considered important in the present times?

Q3) Attempt any Five out of seven questions from the following. **[25]**

- a) What are the skills that are considered essential for a career in consumer studies field?
- b) Write short notes on consumer co-operatives.
- c) State the features of a consumer movement.
- d) Discuss the ways in which consumer education has been spread in India.
- e) Explain features of E-commerce.
- f) Explain objectives of corporate governance.
- g) Analyse the factor influencing sustainable development.

Q4) Attempt any One out of Two questions from the following. **[10]**

- a) Explain the scope and objective of consumer protection.
- b) Discuss in detail about the role of 'Media' and 'Education' institute in consumer education.

Total No. of Questions : 4]

PC2700

[6324]-13

F.Y.B.Com. (SODL)

116 D : CONSUMER PROTECTION AND BUSINESS ETHICS

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालील दिलेल्या बारा प्रश्नांपैकी कोणतेही दहा प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) ग्राहकवादाची संकल्पना सांगा.
- ब) लोक अदालत का स्थापन केली जाते?
- क) ग्राहक संरक्षण म्हणजे काय?
- ड) ग्राहक शिक्षण म्हणजे काय?
- इ) ग्राहक संरक्षण कायदा कधी अस्तित्वात आला?
- फ) नागरिक सनदेचा मुख्य उद्देश काय आहे?
- य) ग्राहक जागरूकता म्हणजे काय?
- र) ग्राहक संघाची आंतरराष्ट्रीय संस्था कधी स्थापन झाली?
- ल) जिल्हा ग्राहक संरक्षण परिषदांचा उद्देश काय होता?
- व) ग्राहक संरक्षण कायदा संसदेत कधी मंजूर झाला?
- त) ग्राहक संरक्षण कायद्याचे प्रमुख उद्दिष्ट काय आहे?
- थ) ई-कॉमर्स म्हणजे काय?

प्र.2) खालील दिलेल्या सात प्रश्नापैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

[25]

- अ) भारतातील ग्राहकांना भेडसावणाऱ्या समस्या सांगा.
- ब) ग्राहकांच्या जबाबदाऱ्या सांगा.
- क) ग्राहक संरक्षण कायदा 1986 च्या मर्यादा सांगा.
- ड) ग्राहकांना मिळणाऱ्या ई-कॉमर्सचे फायदे सांगा.
- इ) गांधीवादी नीतिमतेची वैशिष्ट्ये सांगा.
- फ) कर भरणा टाळण्यासाठी करदाते कोणत्या पद्धती वापरतात?
- य) सध्याच्या काळात शाश्वत विकास महत्वाचा का मानला जातो?

प्र.3) खालील दिलेल्या सात प्रश्नापैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

[25]

- अ) ग्राहक अभ्यास क्षेत्रातील करिअरसाठी आवश्यक मानली जाणारी कौशल्ये कोणती आहेत?
- ब) ग्राहक सहकारी संस्थांवर टिप लिहा.
- क) ग्राहक चळवळीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ड) भारतामध्ये ग्राहक शिक्षणाचा प्रसार कोणत्या मार्गांनी झाला आहे यावर चर्चा करा.
- इ) ई-कॉमर्सची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- फ) प्रमंडळीय सुशासनाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
- य) शाश्वत विकासावर परिणाम करणाऱ्या घटकाचे विश्लेषण करा.

प्र.4) खालील दिलेल्या दोन प्रश्नापैकी कोणतेही एक प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) ग्राहक संरक्षणाची व्याप्ती आणि उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
- ब) ग्राहक शिक्षणातील 'प्रसार माध्यमाची' आणि 'शैक्षणिक' संस्थांची भूमिका स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 4

PC2701

[6324]-14

F.Y.B.Com. (SODL)

116 E : BUSINESS ENVIRONMENT & ENTREPRENEURSHIP

(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answers to any ten questions from the following.

[10]

- a) What is Natural Resource Wealth?
- b) What is Unemployment?
- c) What is Industrial Environment?
- d) What is Regional Imbalance?
- e) What is Internal Environment?
- f) What is Black Money?
- g) What is an Entrepreneur?
- h) What is Management?
- i) What is Industrialization?
- j) What is Motivation?
- k) What is Pollution?
- l) What is Micro Environment.

P.T.O.

Q2) Write the answers to any five of the following questions. **[25]**

- a) State the different types of Environment.
- b) What are the causes of poverty?
- c) Explain the characteristics of Entrepreneurs.
- d) Write a note on Maharashtra Entrepreneurship Development Centre.
- e) Write information about successful Entrepreneur Hanumantrao Gaikwad.
- f) What are the Characteristics of Entrepreneurship?
- g) How will you protect the Natural Environment?

Q3) Write answers to any five of the following questions. **[25]**

- a) Explain the types of Unemployment.
- b) What are the causes of Regional Imbalance.
- c) What are the habits of Entrepreneurs.
- d) Write the function of District Industries Centre.
- e) Write information about successful Entrepreneur Mrs. Suhasini Kirloskar.
- f) Explain the role of Entrepreneurs in Economic Development.
- g) Explain the different types of Pollution.

Q4) Write an answer to one of the following questions. **[10]**

- a) What is Business Environment? Explain in detail the nature and Importance of Business Environment.
- b) Explain in detail the attributes of a Successful Entrepreneur.

Total No. of Questions : 4]

PC2701

[6324]-14

F.Y.B.Com. (SODL)

116 E : BUSINESS ENVIRONMENT & ENTREPRENEURSHIP

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[10]

- अ) नैसर्गिक साधन संपत्ती म्हणजे काय?
- ब) बेरोजगारी म्हणजे काय?
- क) औद्योगिक पर्यावरण म्हणजे काय?
- ड) प्रादेशिक असमतोल म्हणजे काय?
- इ) अंतर्गत पर्यावरण म्हणजे काय?
- फ) काळा पैसा म्हणजे काय?
- य) उद्योजक म्हणजे काय?
- र) व्यवस्थापन म्हणजे काय?
- ल) औद्योगिकीकरण म्हणजे काय?
- व) अभिप्रेरणा म्हणजे काय?
- त) प्रदूषण म्हणजे काय?
- थ) सूक्ष्म पर्यावरण म्हणजे काय?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[25]

- अ) पर्यावरणातील विविध प्रकार सांगा.
- ब) दारिद्र्याची कारणे कोणती?
- क) उद्योजकांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ड) महाराष्ट्र उद्योजकता विकास केंद्र यावर टीप लिहा.
- इ) यशस्वी उद्योजक हनुमंतराव गायकवाड यांच्या विषयी माहिती लिहा.
- फ) उद्योजकतेची गुणवैशिष्ट्ये कोणती?
- य) नैसर्गिक पर्यावरणाचे रक्षण तुम्ही कसे कराल?

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[25]

- अ) बेरोजगारीचे प्रकार स्पष्ट करा.
- ब) प्रादेशिक असमतोलाची कारणे कोणती?
- क) उद्योजकांच्या सवयी कोणत्या?
- ड) जिल्हा उद्योग केंद्राची कार्ये लिहा.
- इ) यशस्वी उद्योजक श्रीमती सुहासिनी किल्लोस्कर यांच्या विषयी माहिती लिहा.
- फ) आर्थिक विकासात उद्योजकांची भूमिका स्पष्ट करा.
- य) प्रदूषणाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

[10]

- अ) व्यावसायिक पर्यावरण म्हणजे काय? व्यावसायिक पर्यावरणाचे स्वरूप व महत्त्व सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) यशस्वी उद्योजकाच्या अंगी असणारे गुण क्षमता सविस्तर स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2702

[6324]-15

[Total No. of Pages : 2

F.Y. B.Com. (SODL)

117-A : ADDITIONAL ENGLISH

(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten out of twelve from the following :

[10]

- a) What is the author's opinion of the Olympic games?
- b) Name the poet of the poem 'The World is Too Much With Us'.
- c) Who is the researcher who believes insects can think?
- d) On whose lives, Tolstoy's stories are focused?
- e) Which country appointed John Masefield as poet Laureate?
- f) Which books are mentioned by Robert Lynd in the essay 'The Pleasures of Ignorance'?
- g) Where, according to J.C. Hill, do good manners come from?
- h) What does Rabindranath Tagore expect a man to possess?
- i) Who seduce the young woman in the poem 'I sit and look out'?
- j) What was God's order to Michael?
- k) What is the time of literary modernism in Europe?
- l) Which bird is discussed in detail by Robert Lynd?

P.T.O.

Q2) Attempt any 5 out of 7 from the following : **[25]**

- a) What details of the match are presented in paragraph two of 'The Sporting Spirit'?
- b) Describe the themes of 'The World is Too Much with us'.
- c) Describe relationship that Gandhiji shared with his friend.
- d) Discuss how the poem 'To Daffodils' deals with celebration of nature.
- e) What according to J.C. Hill, is the common factor about all boys and girls?
- f) According to the poet, how should knowledge be, in the poem 'Where the Mind is without Fear'?
- g) What is the primary concern of 'The Sporting Spirit'?

Q3) Attempt any five out of seven from the following : **[25]**

- a) What do we get out of ignorance?
- b) Comment on the main theme of the poem 'To Daffodils'.
- c) What are the seven stages of life as described by Shakespeare in the poem 'All the World's a Stage'?
- d) Comment on the relationship that Gandhiji and his friend shared.
- e) Which figures of speech are used in the poem 'All the world's a stage'? Give examples from the poem.
- f) Why was the speaker filled with a sense of pride while living in her grandmother's house?
- g) Is the title 'What Men Live By' appropriate? How?

Q4) Attempt any 1 out of 2 from the following : **[10]**

- a) What is the central idea of the poem 'My Grandmother's House'? Explain in detail.
- b) Write a detailed note on the theme of the story 'What Men Live By' by Leo Tolstoy?

x x x

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2703

[Total No. of Pages : 2

[6324]-16

F.Y.B.Com. (SODL)

MARATHI (मराठी)

117B : भाषा, साहित्य आणि कौशल्यविकास आणि भाषा आणि कौशल्यविकास
(2019 Pattern) (Annual System)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 20 शब्दांपर्यंत लिहा.

[10]

- अ) अर्जलेखनाचे कोणतेही दोन प्रकार सांगा.
- ब) सारांशलेखन म्हणजे काय?
- क) जाहिरातीचे मुख्य उद्देश सांगा.
- ड) संगणकावर प्रादेशिक भाषांसाठी कोणती फॉन्ट प्रणाली वापरली जाते?
- इ) खासगी पत्रलेखनास प्रमाणभाषेत कोणते नाव आहे?
- फ) पत्रलेखनाचे मुख्य प्रकार सांगा.
- य) निबंधलेखनाचे दोन प्रकार सांगा.
- र) महाराजा सयाजीराव गायकवाड यांच्या स्वभावाचे विशेष सांगा.
- ल) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी कोणत्या वृत्तपत्रातून आपले अग्रलेख लिहिले?
- व) शरद जोशी यांच्या चळवळीचा मुख्य हेतु कोणता?
- त) राहीबाई पोपेरे यांना कोणती उपाधी देण्यात आली आहे?
- थ) हनुमंतराव गायकवाड यांच्या व्यवसायाचे मुख्य तत्त्व कोणते, ते सांगा?

P.T.O.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दांपर्यंत लिहा. [25]

- अ) विष्णू महादेव बॅडकोळी यांच्या शेतीविषयक प्रयोगाची माहिती लिहा.
- ब) 'मार्ग शोधताना' ह्या लेखाच्या आधारे नीलिमा मिश्रा यांच्या जडणघडण याविषयी स्वमत लिहा.
- क) विवेक सावंत यांनी ग्रामीण भागातील कोणती आव्हाने सांगितली, ते स्पष्ट करा?
- ड) नवीन वीज कनेक्शन मिळवण्यासाठी विनंती अर्जाचा नमुना तयार करा.
- इ) तुम्हाला आंतरमहाविद्यालयीन बॅडमिंटन स्पर्धेत प्रथम क्रमांकाचे पारितोषिक मिळाल्याचे तुमच्या आईला पत्राने कळवा.
- फ) इतिवृत्ताची गरज थोडक्यात स्पष्ट करा.
- य) माहितीपत्रकाची आवश्यकता थोडक्यात सांगा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा. [25]

- अ) 'चला जरा काम करू' या लेखाच्या आधारे तैवानमधील लोकांचे कोणते गुण राजेश मंडलिक यांनी सांगितले आहेत ते स्पष्ट करा?
- ब) बीव्हीजी कंपनीच्या कामाचा आढावा घ्या.
- क) नैना लाल किदवई यांच्या राष्ट्रीय-आंतरराष्ट्रीय वाटचालीचा आढावा घ्या.
- ड) नीलिमा मिश्रा यांच्या सामाजिक कार्यातील वाटचालीचा आढावा घ्या.
- इ) वाणिज्य व माहिती तंत्रज्ञानविषयक खालील पारिभाषिक संज्ञेसाठी मराठीत सुयोग्य पर्याय लिहा. (कोणतेही पाच सोडवा)
 - a) Admission =
 - b) Agreement =
 - c) Balance Sheet =
 - d) Evaluation =
 - e) Installment =
 - f) Finance =
 - g) Passport =
- फ) भाषांतरकारासाठी कोणते गुण आवश्यक असतात?
- य) वृत्तपत्रासाठी मिठाईच्या दुकानाची जाहिरात तयार करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) राहीबाई पोपेरे यांच्या कार्याचा आढावा घ्या.
- ब) बँकेत कॅशियर पदासाठी जागा भरणे आहे, त्या पदासाठी मा. बँक व्यवस्थापकांना नोकरीसाठी अर्ज करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2704

[Total No. of Pages : 2

[6324]-17

F.Y.B.Com. (SODL)

HINDI (हिंदी)

**117C : वैकल्पिक हिंदी प्रश्नपत्र
(2019 Pattern) (Annual System)**

समय : 3 घंटे/

[पूर्णांक : 70

सूचनाएँ : 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

2) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्नों के पूर्णांक हैं।

प्र.1) निम्नलिखित प्रश्नों में से दस प्रश्नों के उत्तर एक वाक्य में लिखिए।

[10]

- अ) स्वदेश के प्रति कविता में कवि ने अपनी भावना क्या है?
- ब) 'उसने कहा था' इस कहानी के प्रमुख पात्र का नाम क्या है?
- क) 'सबसे कठीन काम' कहानी में किस विषय के बारे में लिखा है?
- ड) 'पेड की पुकार' कविता का केंद्रीय भाव क्या है?
- इ) 'उदास तुम' कविता किसने लिखी है?
- फ) "लेकीन कमीने जाते जाते जंगल में आग लगा गए" यह वाक्य कौनसी कहानी में है?
- य) 'पहलवान की ढोलक' कहानी के प्रमुख पात्र पहलवान का नाम क्या है?
- र) वासु श्रीनिवास ने सन 1998 में जो सॉफ्टवेयर बनाया था उसका नाम क्या है?
- ल) आम जनता के लिए कौनसे साल में इंटरनेट खोला गया?
- व) पिता के जुते कविता में कवि की भावना क्या है?
- त) भोलाराम का जीव कहानी का प्रमुख विषय क्या है?
- थ) सुरेश्वर कौनसे दफ्तर में काम करता है?

P.T.O.

प्र.2) निम्नलिखित प्रश्नों के संक्षेप में उत्तर लिखिए। (7 में से 5)

[25]

- अ) 'पेड की पुकार' कविता में प्रकृतीका मानवीकरण किस तरह किया गया है?
- ब) 'बापु के प्रति' कविता में कवि सुमीत्रानंदन पंत जी के विचारों को स्पष्ट कीजिए।
- क) पहलवान की ढोलक कहानी का सारांश संक्षेप में लिखिए।
- ड) बच्चे का सपना कहानी में बच्चे की भावना को किस प्रकार स्पष्ट किया है?
- इ) बोलने वाली औरत कहानी का सारांश संक्षेप में लिखिये।
- फ) संवाद कौशल्य की परिभाषा स्पष्ट करते हुये वक्ता के गुण बताईए।
- य) अनुवाद की परिभाषा देकर स्वरूप स्पष्ट किजिये।

प्र.3) निम्नलिखित प्रश्नों के संक्षेप में उत्तर लिखिये।(7 में से 5)

[25]

- अ) 'पिता के जुते' कविता का मुल स्वर क्या है?
- ब) 'मामा सोन' की चरित्र्य की विशेषताएँ कौनसी है?
- क) 'सबसे कठीन काम' कहानी का उद्देश स्पष्ट कीजिए।
- ड) 'भोलाराम का जीव' कहानी का सारांश संक्षेप में लिखिये।
- इ) युनीकोड का महत्त्व और लाभ स्पष्ट कीजिये।
- फ) कम्प्युटर के क्षेत्र में वाइरस का क्या तात्पर्य है?
- य) 'हो गई है पीर पर्वत सी पिघलनी चाहिए' कविता का सारांश संक्षेप में लिखिए।

प्र.4) निम्नलिखित में से किसी एक प्रश्न का उत्तर विस्तार से लिखिये।

[10]

- अ) इंटरनेट का परिचय दीजिए।
- ब) 'माँझी का पूल' कविता का भावार्थ लिखिए।

